

Arbeidsmarkttrapportage

Zelfstandigen & Werknemers
Vergelijking tussen detailhandelsbranches

December 2024

Deze rapportage betreft een aanvulling op de branche-specifieke arbeidsmarktrapportages zoals gegenereerd door bureau ABF in opdracht van Retail Insiders en welke te downloaden zijn van de site van Retailinsiders.nl. Voor achtergrond informatie over bronnen, definities, branche-indelingen wordt eveneens verwezen naar de arbeidsmarktrapportages en het retail data dashboard op Retail Insiders. In de branche- specifieke rapportages zijn ook prognoses opgenomen met betrekking tot de arbeidsmarkt omvang en meer informatie, bijvoorbeeld over de in-, door-, en uitstroom- en herkomst en bestemming van werkenden te vinden. Het retail data dashboard biedt tevens de mogelijkheid tot analyses op regio niveau.

In dit rapport staan persoons- en baankenmerken centraal, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds zelfstandigen/ dga's en anderzijds personen in loondienst. Anders dan in de afzonderlijke brancherapportages, worden de resultaten voor alle branches in één grafiek getoond, wat vergelijking tussen branches eenvoudig maakt.

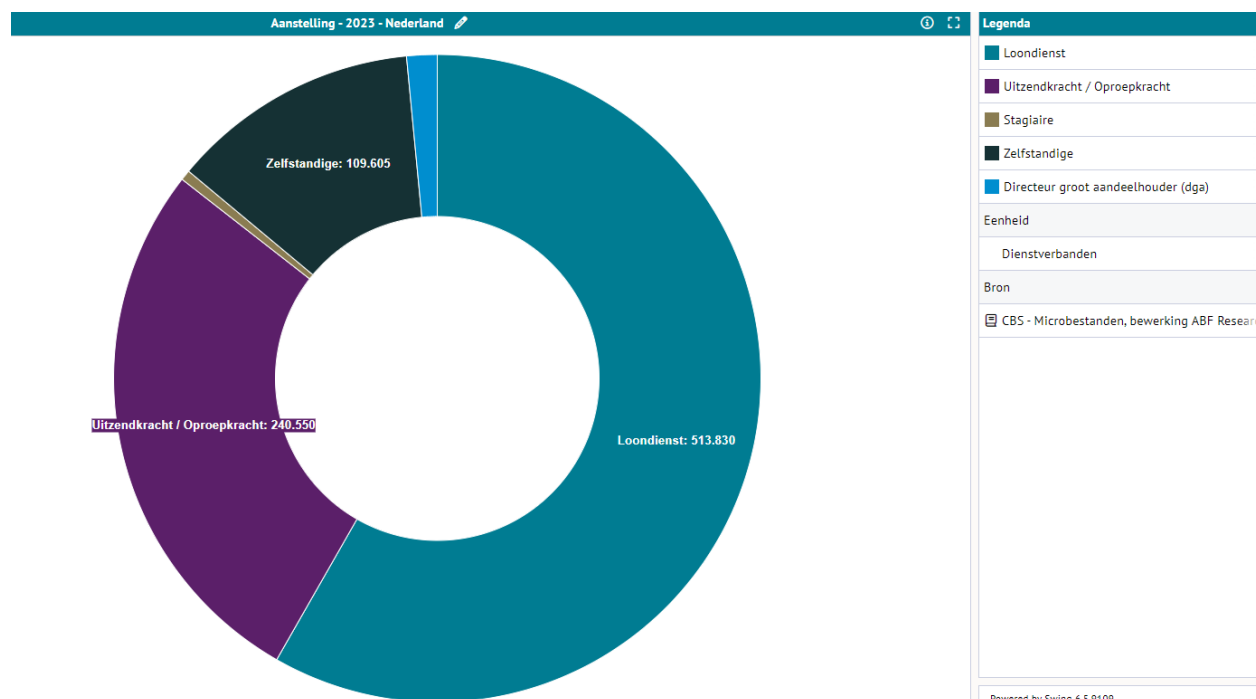
Detailhandel arbeidsmarkt

De detailhandel bood in 2023 werk aan 882.925 werkzame personen, waarvan 398.185 personen werkzaam in de food (fysiek, multichannel en 'puur' web samen) en 421.650 in de non-food (fysiek, multichannel en 'puur' web samen) en 63.090 in de ambulante/overige handel.

	Personen (2023)
Detailhandel food (fysiek met eventueel webshop)	378.680
Detailhandel non-food (fysiek met eventueel webshop)	349.145
Detailhandel overig - webwinkels - food	19.505
Detailhandel overig - webwinkels - non food	72.505
Detailhandel overig - ambulante handel & overig	63.090
Totaal detailhandel	882.925

Tabel 1. Werkzame personen naar sector

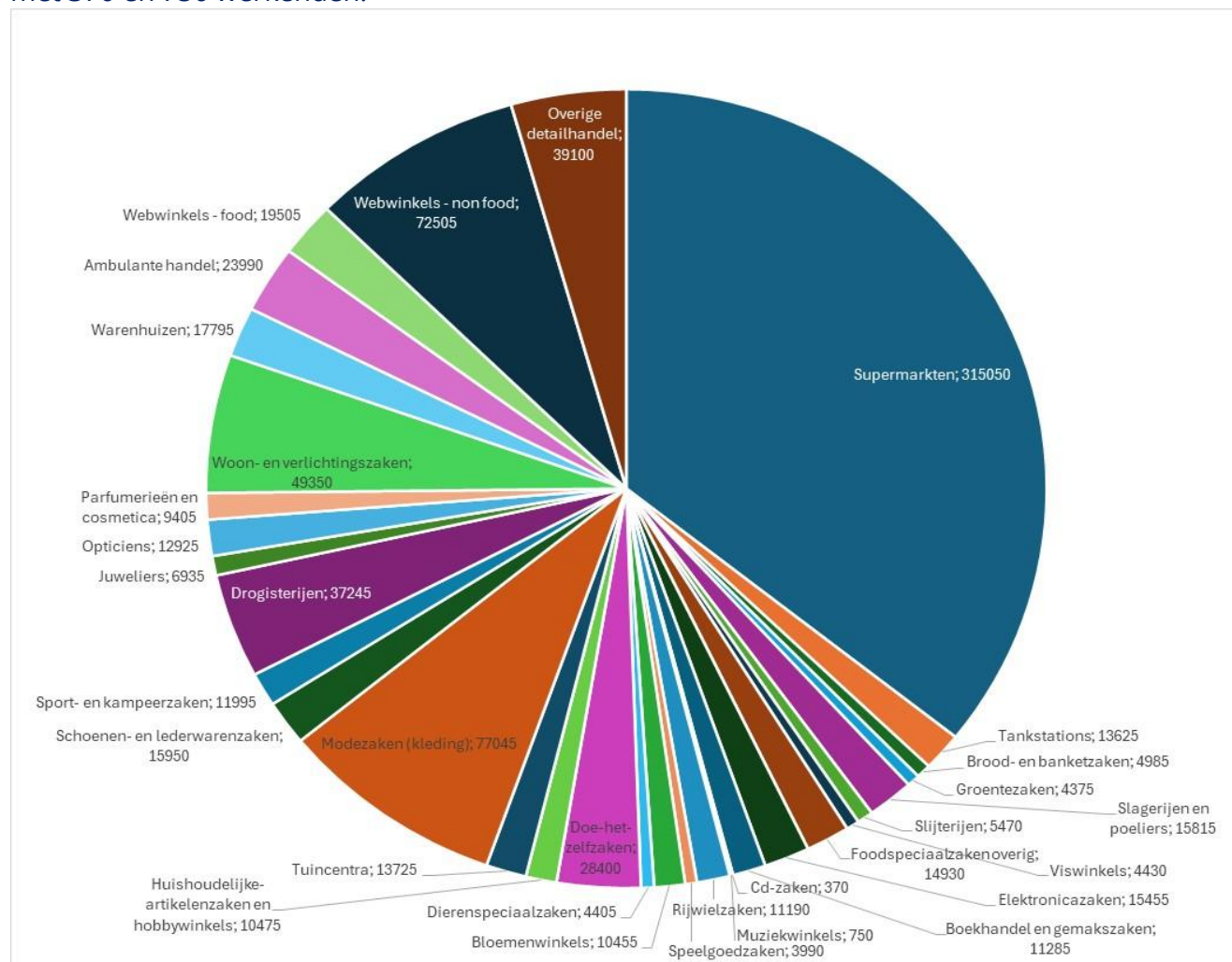
Onder werkenden vallen alle werknemers op de loonlijst (86% totaal inclusief oproepkrachten en stagiaires) en zelfstandigen (14% incl. directeur-groootaandeelhouders (DGA)). Binnen de groep zelfstandigen is grofweg 1 op de 10 een DGA (1,6% binnen totaal).

Figuur 1. Verdeling werkende personen naar aanstelling (2023)

Brancheverdeling op basis van aantal werkzame personen

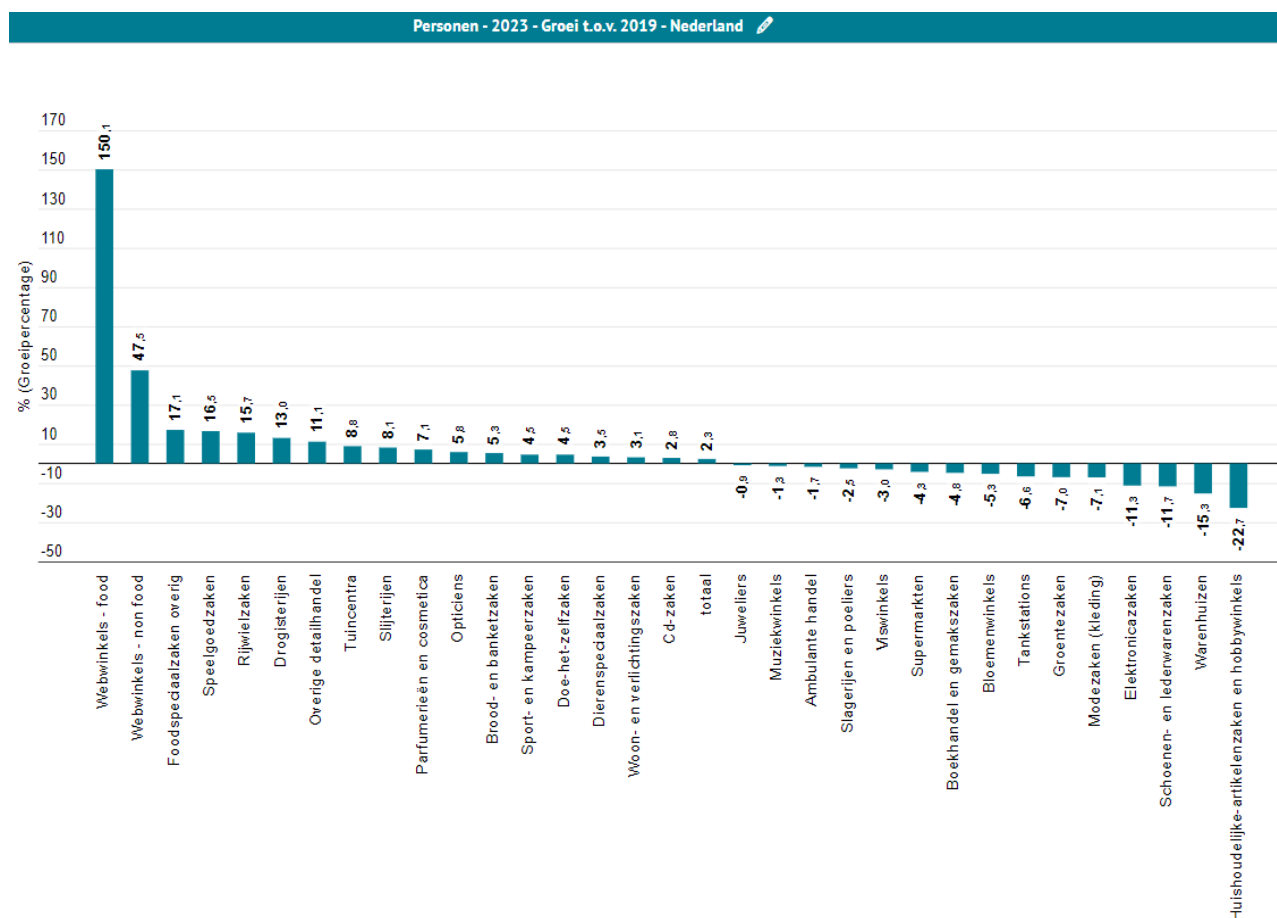
De supermarktbranche springt eruit als grootste branche binnen de detailhandel als het gaat om aantal werkzame personen (ruim 315 duizend). Op afstand volgen de modewinkels (77 duizend), woninginrichtingszaken (49 duizend) en de non-food webwinkels (72,5 duizend). CD-zaken en muziekwinkels vormen de kleinste branches met 370 en 750 werkenden.

Figuur 2. Aantal werkzame personen naar branche (zelfstandigen/dga en in loondienst) (2023)

Ontwikkeling werkzame personen 2023 t.o.v. 2019

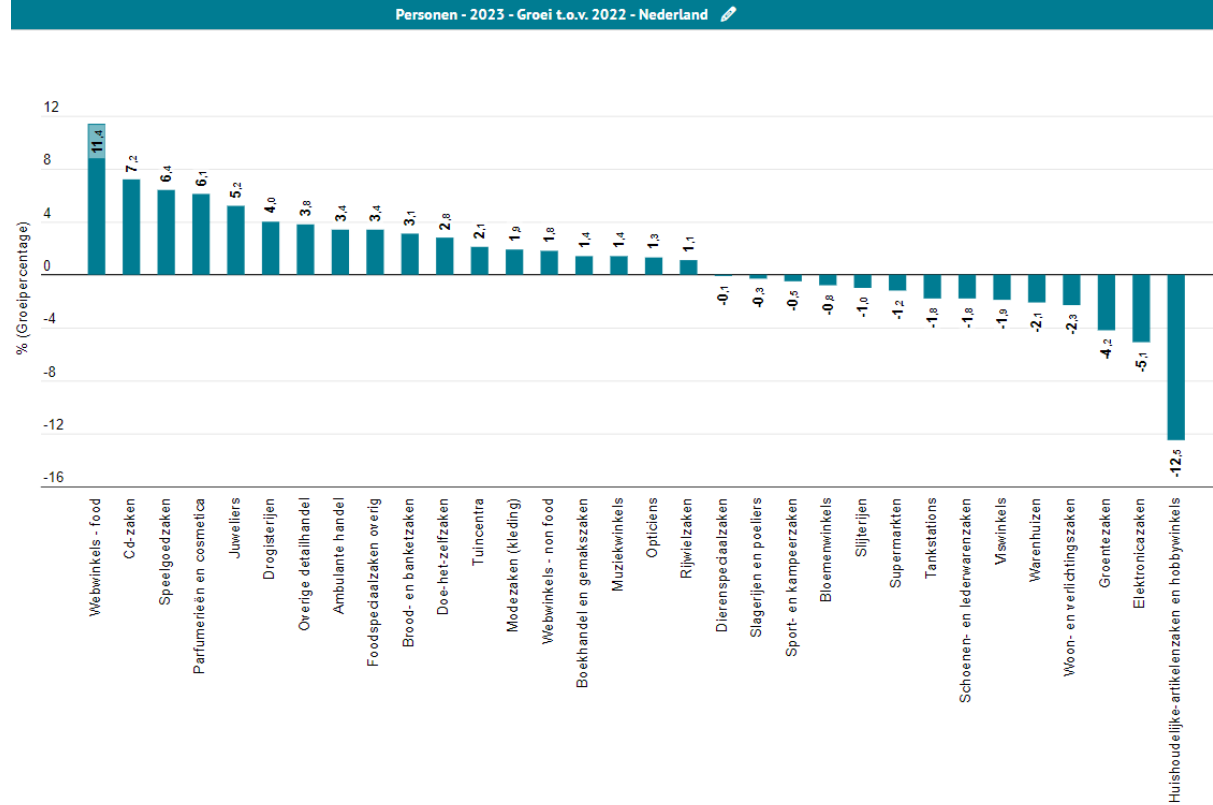
Het aantal werkzame personen in 2023 is ten opzichte van 2019 afgenomen in met name de huishoudelijke artikelzaken (-23%), warenhuizen (-15%), schoenen en lederwaren (-12%), elektronicazaken (-11%). Een extreme stijging was zichtbaar bij de webwinkels food (150%) en webwinkels non-food (48%), maar ook bij de overige foodspeciaalzaken (17%), speelgoedzaken (17%), rijwielzaken (16%) steeg het aantal werkzame personen.

Figuur 3. Groei 2023 t.o.v. 2019 in aantal werkzame personen per branche (zelfstandigen/dga en loondienst samen)

Wanneer gekeken wordt naar de ontwikkeling in aantal werkzame personen in 2023 ten opzichte van 2022, dan zien we bij de webwinkels food een stijging van 11%. Bij de webwinkels non-food is de stijging beperkt met 1,8%. Groei van boven de 5% was er ook zichtbaar bij de CD-winkels (7%), speelgoedzaken (6%), parfumerieën (6%) en juweliers (5%). Daarentegen was er bij de huishoudelijke artikelenzaken sprake van een sterke daling van het aantal werkzame personen

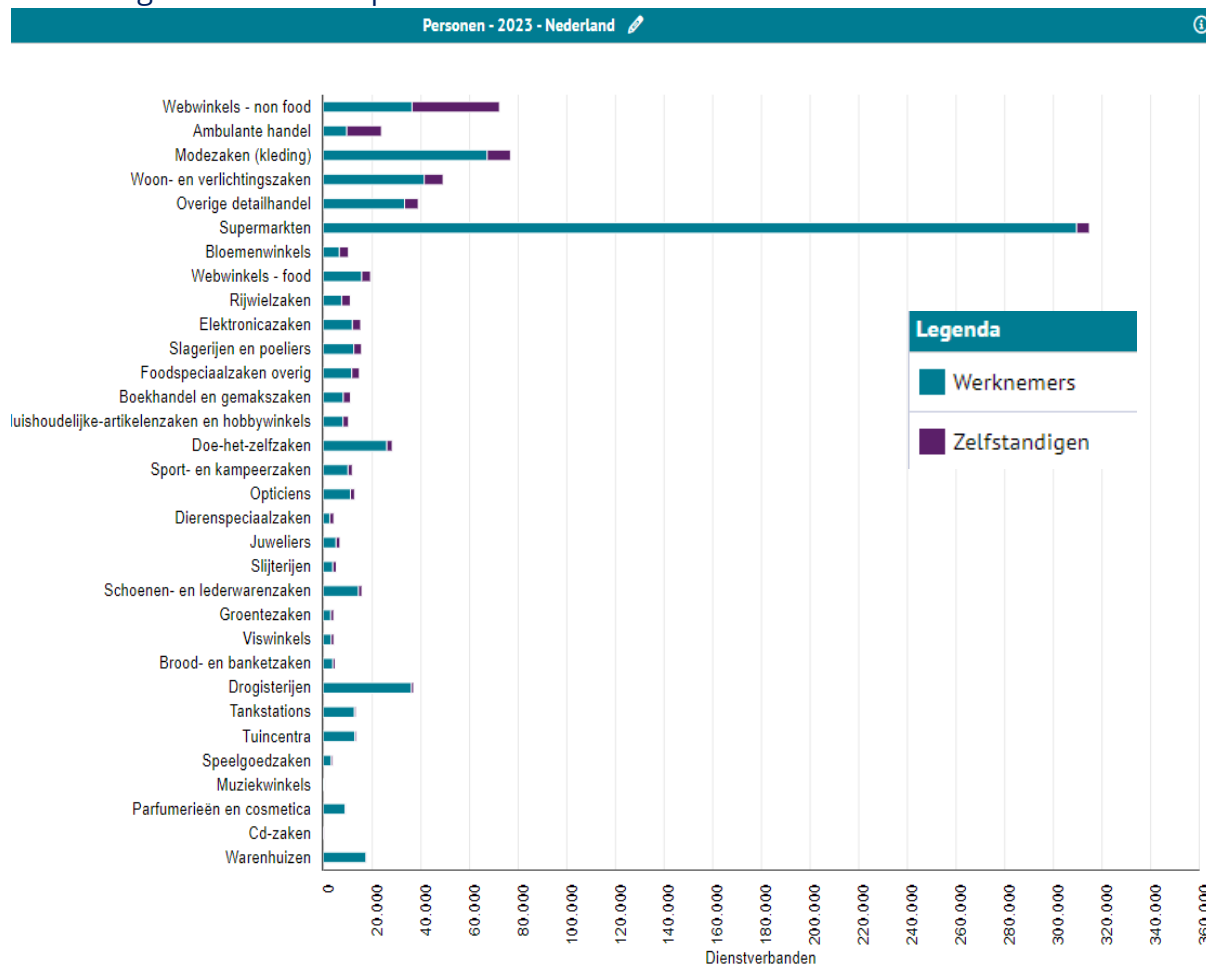
met 12,5%. Ook bij de elektronicazaken was er sprake van krimp van meer dan 5%.

Figuur 4. Groei 2023 t.o.v. 2022 in aantal werkzame personen per branche (zelfstandigen/dga en loondienst samen)

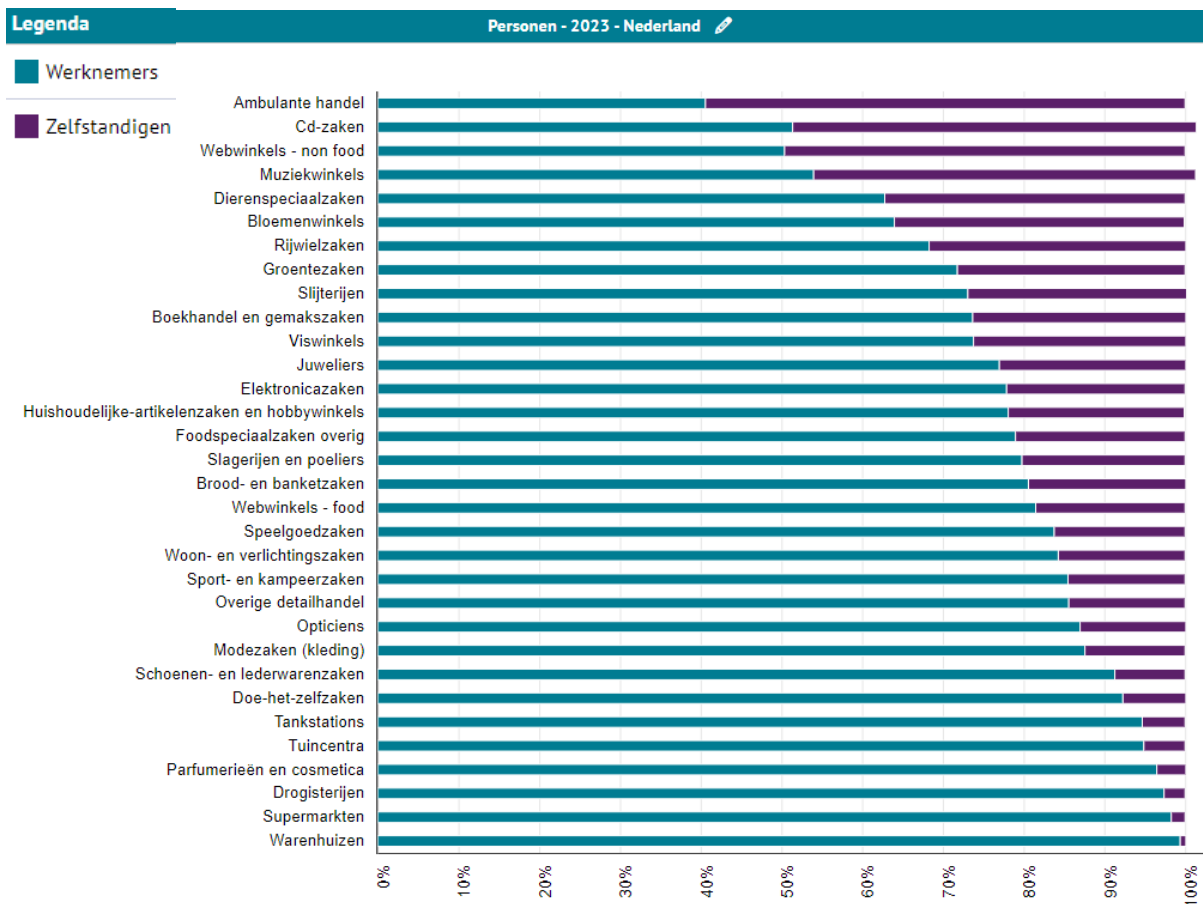
Aandeel zelfstandigen/dga's en personen in loondienst

In **absolute** zin brengen de volgende branches de meeste zelfstandigen voort binnen de detailhandel: non-food webwinkels, ambulante handel, modezaken, woon-en verlichtingszaken en de supermarkten.

Figuur 5. Aantal zelfstandigen/dga en personen in loondienst per branche (2023)

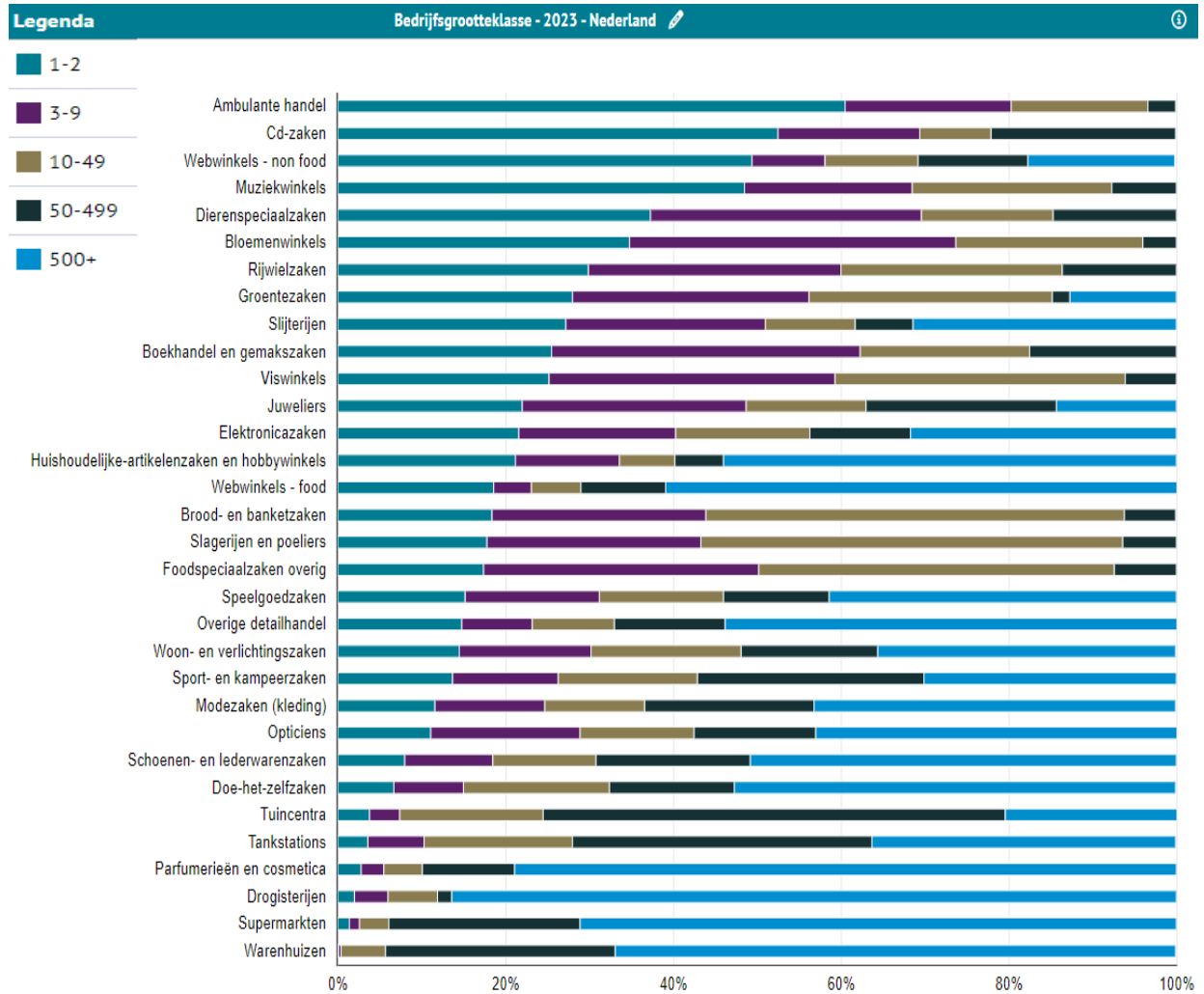
De top 6 van branches met **relatief** veel zelfstandigen ten opzichte van personen werkzaam in loondienst: Ambulante handel (60% zzp); CD-zaken (50%), Non-food webwinkels (50%), Muziekwinkels (47%), Dierenspeciaalzaken (37%) en Bloemenwinkels (36%).

Figuur 6. Aandeel zelfstandigen/dga op totaal aantal werkzame personen per branche (2023)

Medewerkers in loondienst naar bedrijfsgrootteklasse

De indeling naar bedrijfsgrootteklasse geeft weer hoe de arbeidsplaatsen zijn geconcentreerd naar klein-, middel- en grote bedrijven binnen de branches.

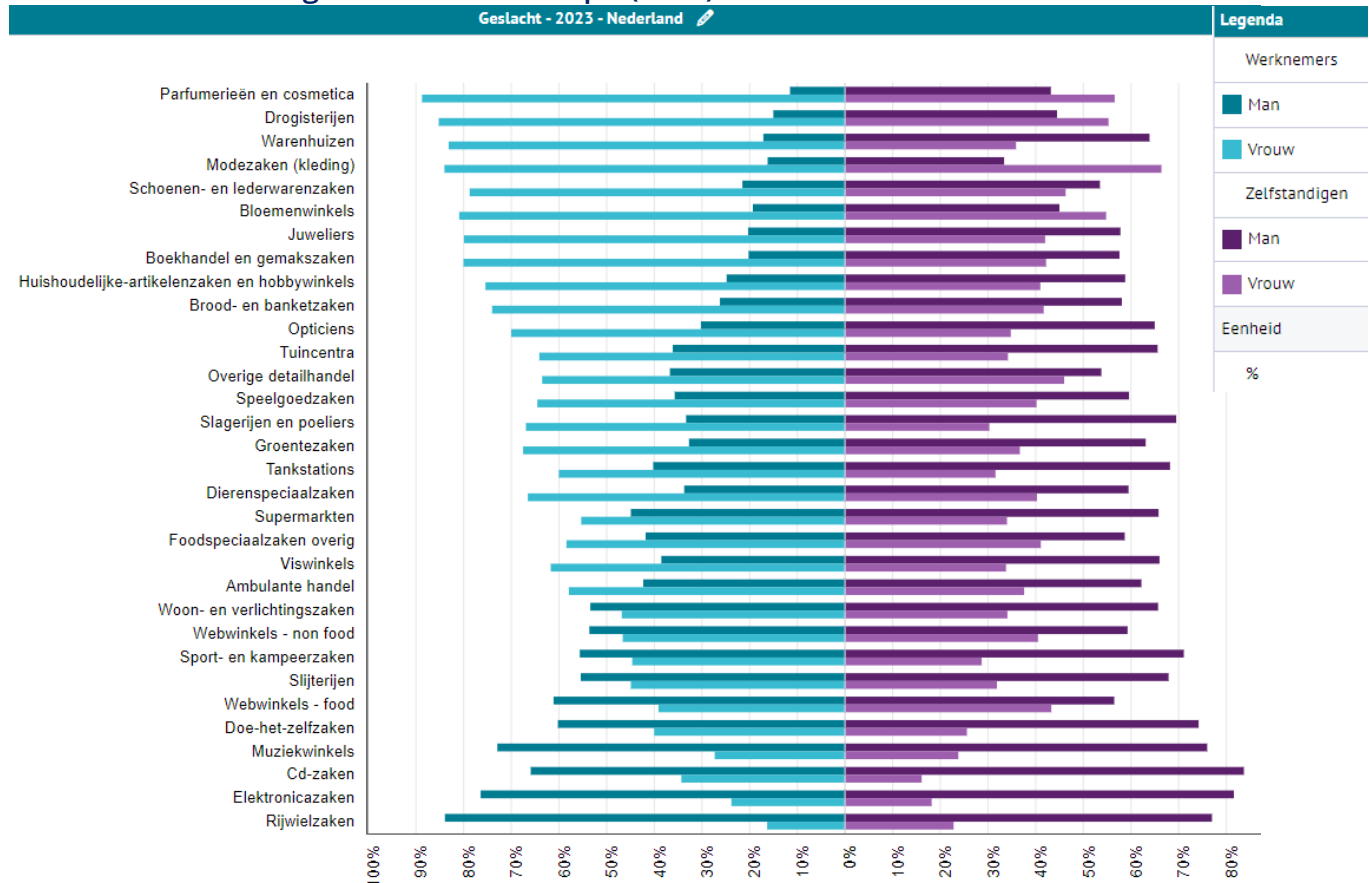

Figuur 7. Medewerkers in loondienst naar bedrijfsgrootteklasse (2023)

Gender verdeling binnen zelfstandigen en personen in loondienst

In veel branches is het merendeel van de zelfstandigen van het mannelijke geslacht. Slechts in een viertal branches is de vrouwelijke zelfstandige in de meerderheid, in de branche modezaken (67% vrouw), parfumerieën en cosmetica (57%), drogisterijen (55%) en bloemenwinkels (55%). Kijken we naar de personen in loondienst, dan is in veel branches het merendeel van het vrouwelijke geslacht. In een negental branches is de meerderheid in loondienst man; rijwielzaken (84%), elektronicazaken (76%), muziek en cd-winkels (73%/66%), dhz (60%), sportzaken (56%, food- (61%) en de non food webwinkels (54%), woninginrichtingszaken (53%) en slijterijen (55%). In de branche webwinkels-food steeg het aandeel mannen van 50% naar 61% in 2021 t.o.v. 2023.

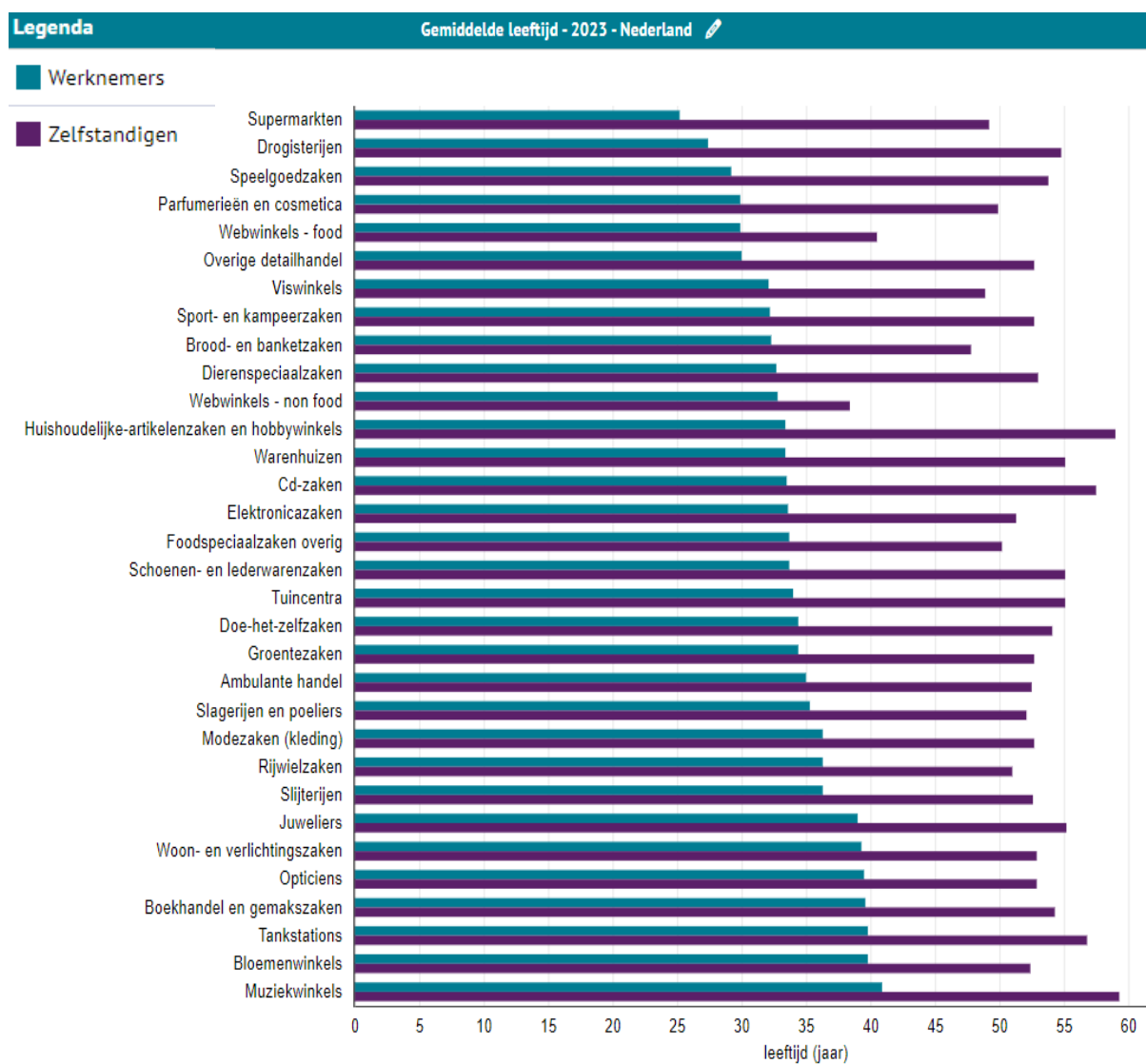
Man/ vrouw verdeling werknemers en zzp's (2023)

Figuur 8. Verdeling man/vrouw per branche zelfstandigen en werknemers (2023)

Leeftijdverdeling

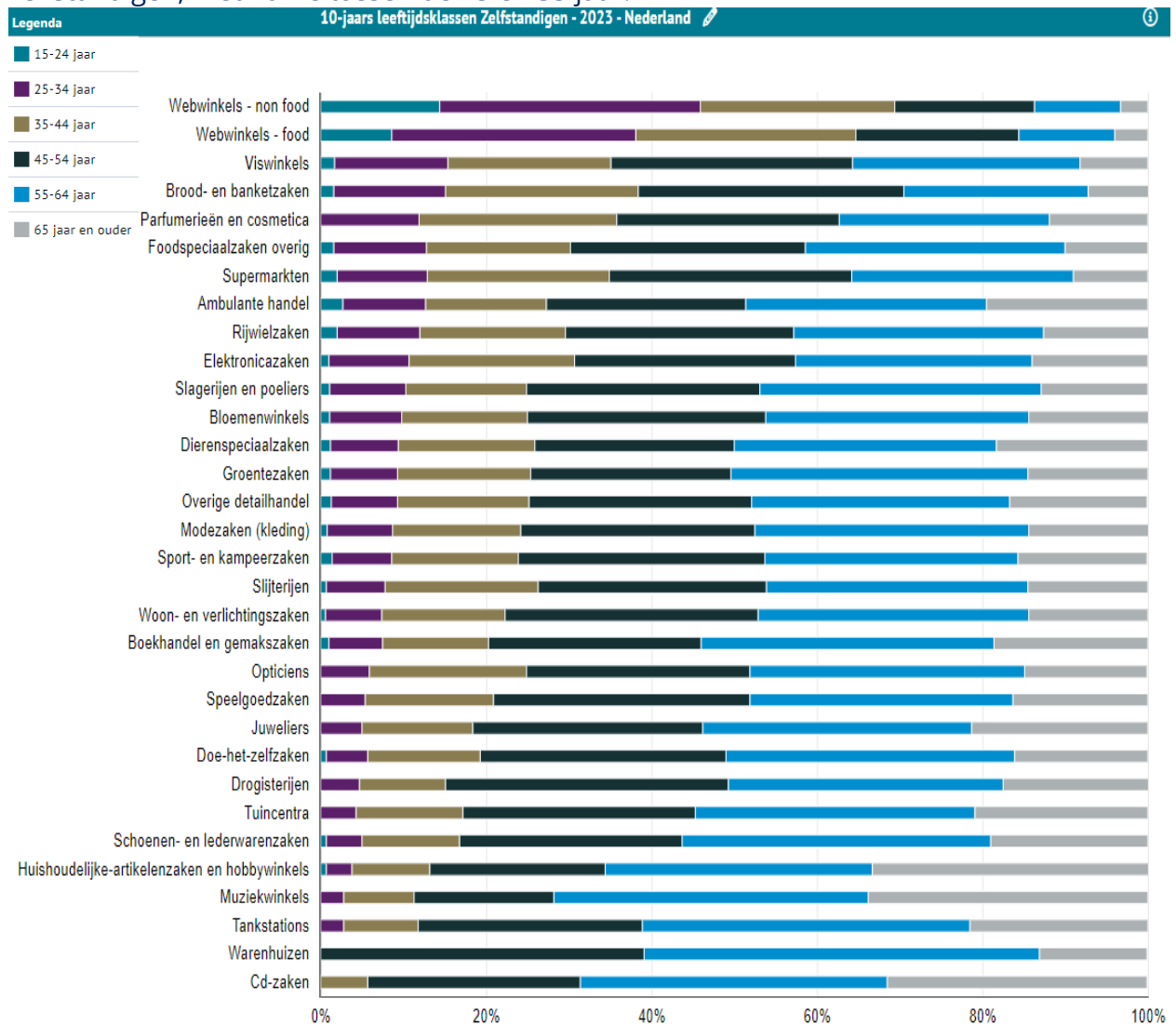
De gemiddelde leeftijd van zelfstandigen/dga's ligt bij het merendeel van de branches boven de 50 jaar. Het hoogst ligt de gemiddelde leeftijd bij de branches: huishoudelijke artikelen- en hobbyzaken (59 jaar); muziek (59) en cd-zaken (58) en tankstations (57). De gemiddelde leeftijd ligt het laagst bij de webshops non food (38) en webshops food (41).

Figuur 9. Gemiddelde leeftijd zelfstandigen en werknemers (2023)

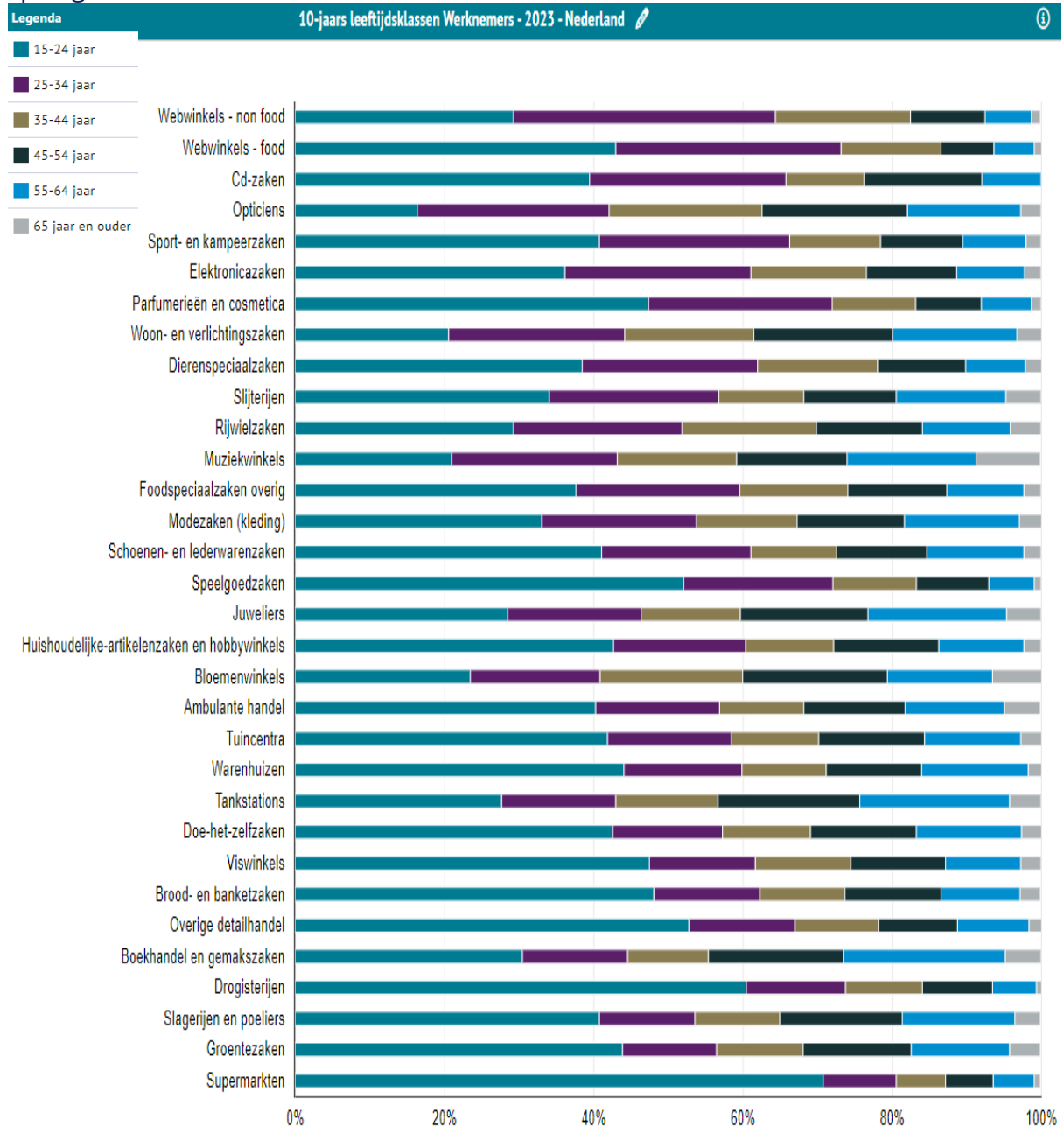
De gemiddelde leeftijd van personen werkzaam in loondienst ligt in de detailhandel food (fysiek en web) op 27 jaar. In de non-food (fysiek en web) ligt de gemiddelde leeftijd op 35 jaar. Bij supermarkten (25), drogisterijen (27), speelgoedzaken (29), webshops food (30) en parfumerie (30) ligt de gemiddelde leeftijd het laagst. Hoge gemiddelde leeftijden zien we bij loondienst medewerkers in de muziekwinkels (41), bloemenwinkels (40), tankstations (40), boekhandels (40), opticiens (40), woninginrichtingszaken (39) en juweliers (39).

De leeftijdsopbouw onder zelfstandigen laat een zwaartepunt zien bij leeftijden boven de 55 jaar en ouder. De non-food & food webwinkels kennen relatief veel jonge zelfstandigen, met name tussen de 25 en 35 jaar.

Figuur 10. Leeftijdsopbouw zelfstandigen (2023)

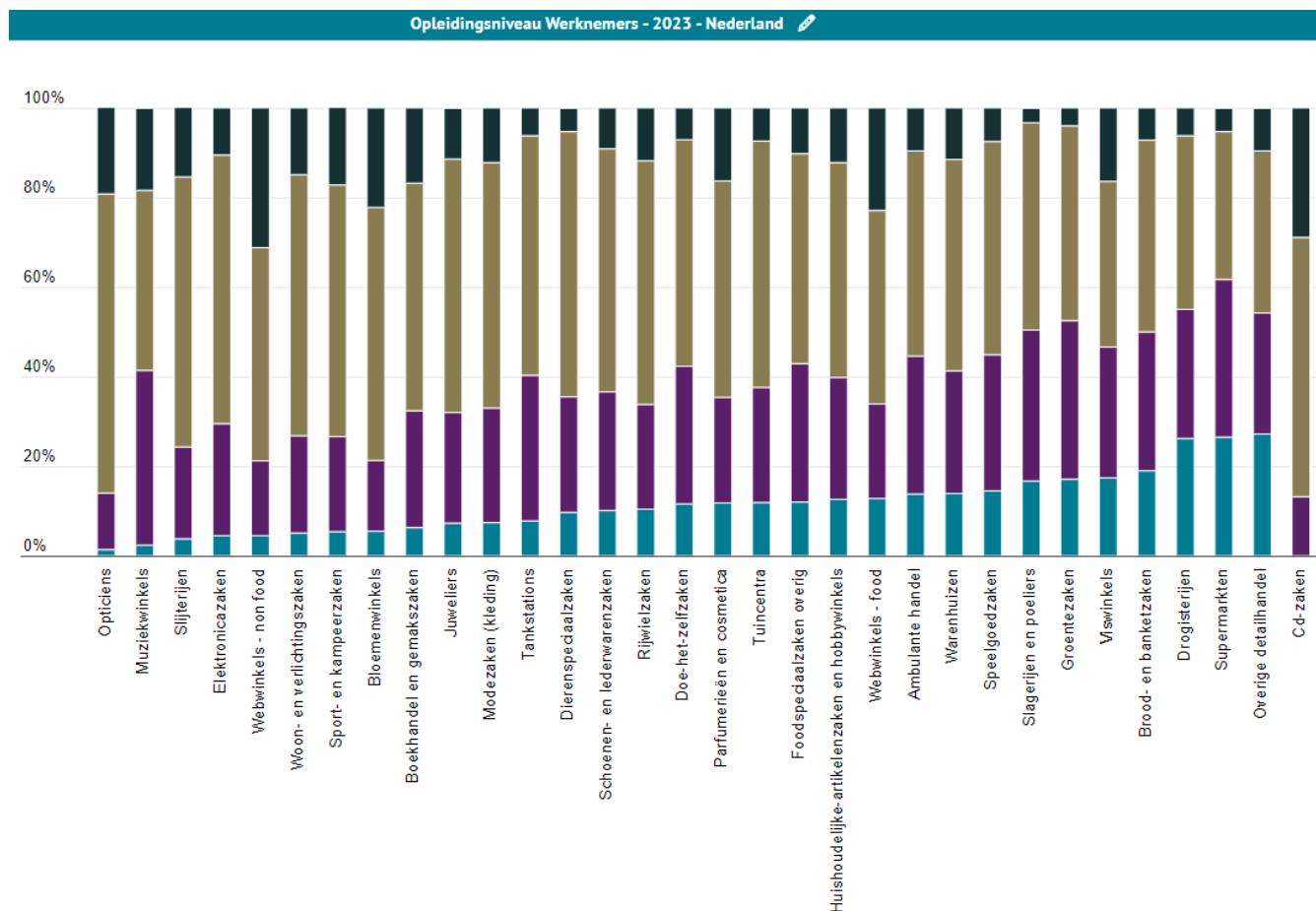
Zo hoog het aandeel 55 plussers onder de zelfstandigen/dga's in veel branches ligt, zo hoog ligt het aandeel jongeren in de branches wanneer gekeken wordt naar medewerkers in loondienst. Met name bij de supermarkten, drogisterijen en speelgoedzaken.

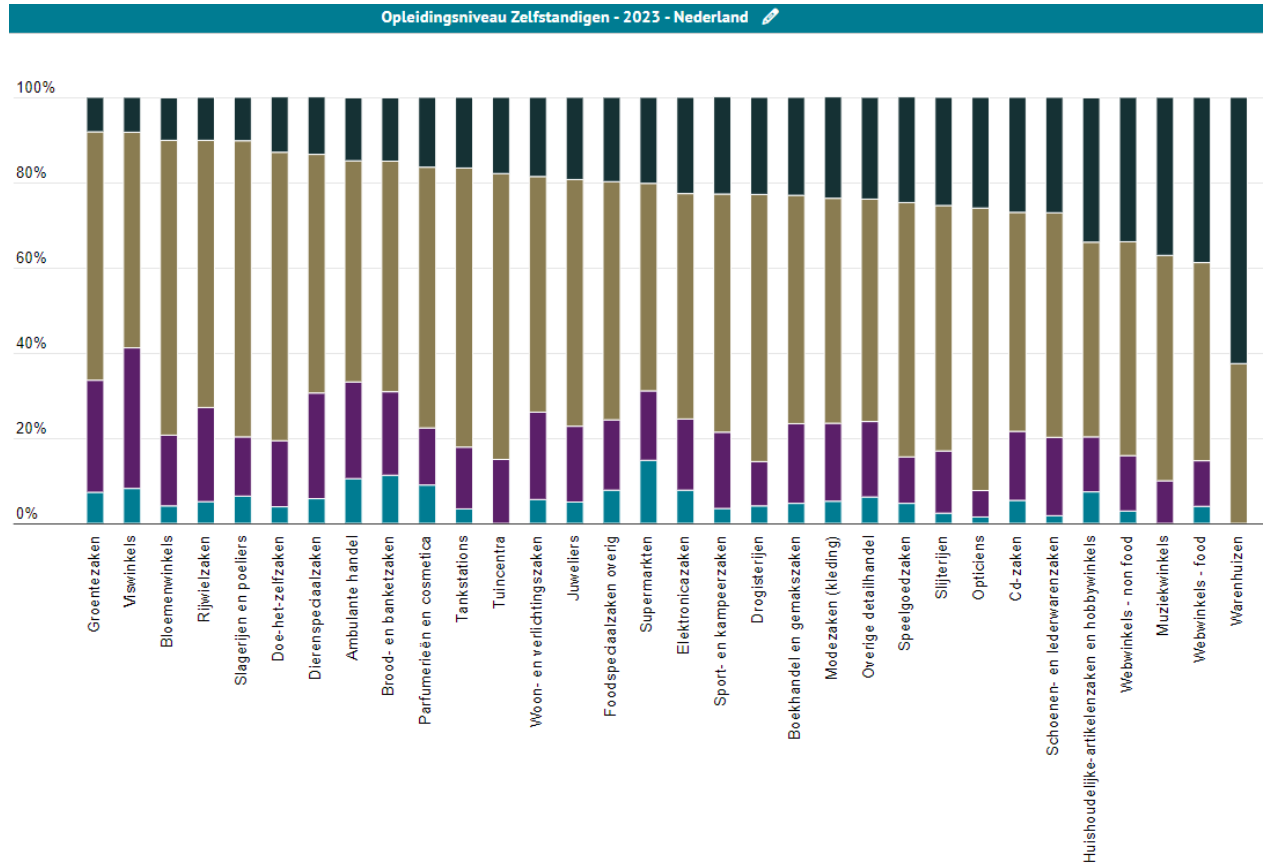
Figuur 11. Leeftijdsopbouw werknemers (2023)

Opleidingsniveau

In het algemeen ligt het opleidingsniveau van zelfstandigen/dga's hoger dan van de personen in loondienst, enkele branches uitgezonderd. Warenhuizen (63%), webwinkels - food (39%) en non-food (34%), huishoudelijke artikelzaken (34%) en muziekwinkels (37%) kennen relatief veel hoger opgeleide zelfstandigen/dga's. Bij de personen in loondienst werken relatief veel hoger opgeleiden bij non-food webwinkels (31%) en food- webwinkels (23%). De supermarkten (27%) en drogisterijen (26%) kennen relatief veel personen in loondienst die (vooral)snog) alleen primair onderwijs hebben voltooid.

Figuur 12. Opleidingsniveau werknemers (2023)

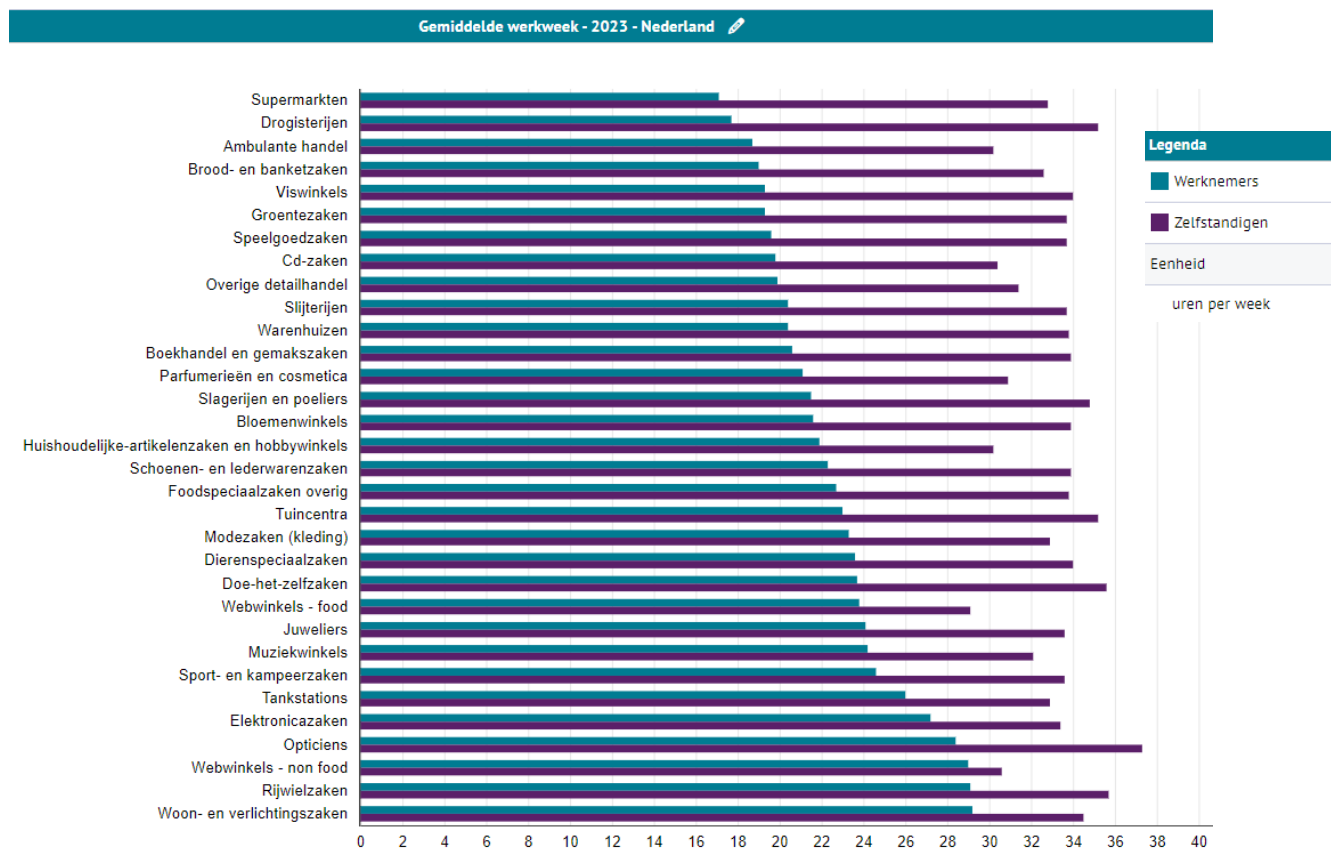
Figuur 13. Opleidingsniveau zelfstandigen/dga's (2023)

Gemiddelde werkweek

De gemiddelde werkweek van de zelfstandige ligt in de food en non-food op circa 34 uur en in de detailhandel overig ('puur' web & ambulante) op 30,5 uur. Het gemiddelde ligt bij de zelfstandigen het laagst in de webwinkels-food (29 uur) en het hoogst bij de zelfstandige opticiens (37 uur). Bij medewerkers in loondienst is de variatie groter, tussen gemiddeld zo'n 17 uur bij supermarkten & drogisterijen tot 29 uur bij webwinkels non-food, de woon-en verlichtingszaken en rijwielzaken.

	Werknemers	Zelfstandigen
Detailhandel overig	23,9	30,5
Detailhandel food	17,8	33,6
Detailhandel non-food	23,5	33,9

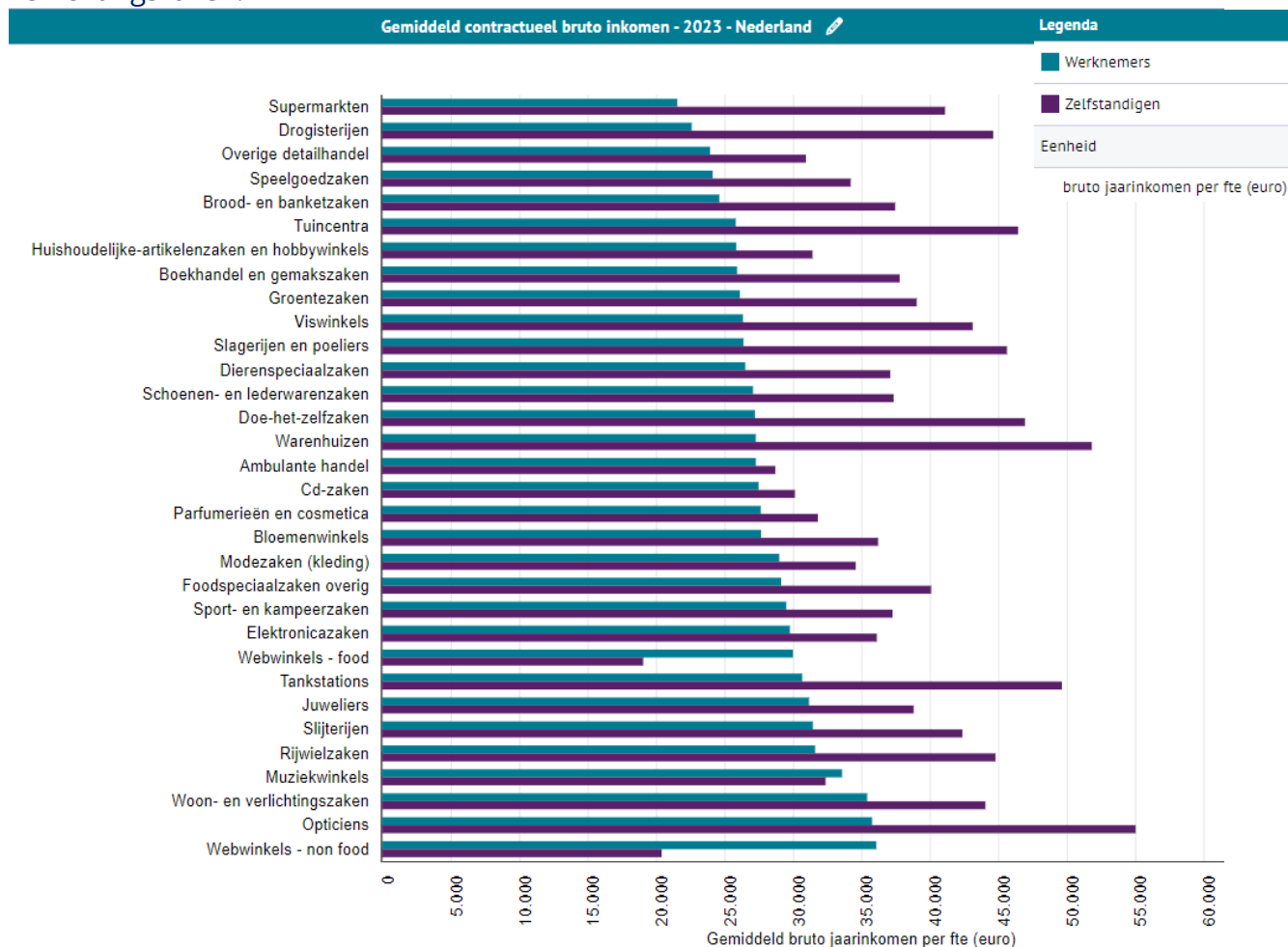
Tabel 2. Gemiddelde werkweek in uren

Figuur 14. Gemiddeld werkweek in uren werknemers en zelfstandigen/dga's (2023)

Het gemiddeld contractueel bruto inkomen

Zelfstandige opticiens hebben gemiddeld het hoogste contractuele bruto inkomen, gevolgd door zelfstandige warenhuizen, tankstations, dhz en tuincentra. Opvallend is het relatief lage bruto inkomen van zelfstandigen met een webwinkel. Hier ligt het gemiddelde bruto inkomen van personen in loondienst hoger dan het inkomen van een zelfstandige. Bij werknemers in loondienst ligt het gemiddeld inkomen bij webwinkels non-food het hoogst, gevolgd door werkenden bij opticiens en woon-en verlichtingszaken.

Figuur 15. Gemiddeld contractueel bruto inkomen werknemers en zelfstandigen (2023)

De ontwikkeling van het gemiddeld contractueel bruto inkomen

Het bruto jaarloon van werknemers lag in 2023 gemiddeld het hoogst in de branchecluster woninginrichting (35.425) en webwinkels (34.220 euro) en het laagst bij de Levensmiddelenzaken (21.920 euro).

	2019	2020	2021	2022	2023	Legenda
Levensmiddelenzaken	18.215	18.785	19.095	20.050	21.920	■ < 20.000
Foodspeciaalzaken	23.265	23.770	24.150	25.795	27.535	■ 20.000 < 22.000
Consumentenelektroni...	25.185	26.170	26.630	27.795	29.785	■ 22.000 < 24.000
Educatie & vrije tijd	23.465	24.545	25.035	26.105	27.985	■ 24.000 < 26.000
Huis & tuin	22.135	22.315	23.255	24.355	26.730	■ ≥ 26.000
Kleding & sport	23.595	24.655	24.770	26.090	28.760	
Persoonlijke verzorging	22.185	22.795	23.110	23.995	26.470	
Woninginrichting	29.495	30.105	30.960	32.465	35.425	
Warenhuizen	21.930	23.055	23.675	24.660	27.290	
Ambulante handel	22.765	23.245	23.930	25.625	27.295	
Webwinkels	29.805	29.435	30.385	32.640	34.220	
Overige detailhandel	20.670	20.335	21.315	22.145	23.950	

Tabel 3. Bruto jaarinkomen per fte in euro werknemers

Ten opzichte van het jaar 2019 zijn de gemiddelde lonen van werknemers gestegen met circa 15% (webwinkels) tot wel 22% (kleding & sport) in 2023.

	2019	2020	2021	2022	2023	Legenda
Levensmiddelenzaken	0,0	3,1	4,8	10,1	20,3	■ < 3,5
Foodspeciaalzaken	0,0	2,2	3,8	10,9	18,4	■ 3,5 < 7,0
Consumentenelektroni...	0,0	3,9	5,7	10,4	18,3	■ 7,0 < 10,5
Educatie & vrije tijd	0,0	4,6	6,7	11,3	19,3	■ 10,5 < 14,0
Huis & tuin	0,0	0,8	5,1	10,0	20,8	■ ≥ 14,0
Kleding & sport	0,0	4,5	5,0	10,6	21,9	
Persoonlijke verzorging	0,0	2,8	4,2	8,2	19,3	
Woninginrichting	0,0	2,1	5,0	10,1	20,1	
Warenhuizen	0,0	5,1	8,0	12,5	24,5	
Ambulante handel	0,0	2,1	5,1	12,6	19,9	
Webwinkels	0,0	-1,2	2,0	9,5	14,8	
Overige detailhandel	0,0	-1,6	3,1	7,1	15,9	

Tabel 4. Procentuele ontwikkeling bruto jaarinkomen t.o.v. 2019

De zelfstandigen/dga's van warenhuizen verdienen op jaarbasis circa 52 duizend euro per fte. Bij eigenaren van webwinkels ligt het gemiddeld jaarinkomen het laagst met circa 21 duizend per jaar.

	2019	2020	2021	2022	2023	Legenda
Levensmiddelenzaken	37.255	40.725	40.880	41.775	42.150	< 28.000
Foodspeciaalzaken	35.180	40.100	40.050	41.665	41.965	28.000 < 32.000
Consumentenelektroni...	31.505	34.420	34.120	35.905	36.130	32.000 < 36.000
Educatie & vrije tijd	34.765	38.110	40.365	39.830	40.180	36.000 < 40.000
Huis & tuin	31.410	36.130	36.805	38.020	38.195	≥ 40.000
Kleding & sport	31.590	32.485	35.510	35.050	35.270	
Persoonlijke verzorging	39.500	42.190	43.705	44.640	45.120	
Woninginrichting	38.860	41.615	42.890	43.550	44.065	
Warenhuizen	53.410	51.250	54.250	53.185	51.840	
Ambulante handel	24.055	26.765	27.340	28.755	28.725	
Webwinkels	18.835	18.900	19.520	19.980	20.295	
Overige detailhandel	27.355	28.920	29.995	30.720	30.960	

Tabel 5. Bruto jaarinkomen per fte in euro zelfstandigen/dga's

Ten opzichte van het jaar 2019 zijn de gemiddelde lonen van zelfstandige/dga's bij de huis & tuin sector het sterkst gestegen (22%) in 2023. Bij de warenhuizen was sprake van een daling in 2023 t.o.v. 2019 met zo'n 3%. De gemiddelde lonen van webwinkel eigenaren is over afgelopen 5 jaar met zo'n 8% gestegen.

	2019	2020	2021	2022	2023	Legenda
Levensmiddelenzaken	0,0	9,3	9,7	12,1	13,1	< 3,5
Foodspeciaalzaken	0,0	14,0	13,8	18,4	19,3	3,5 < 7,0
Consumentenelektroni...	0,0	9,2	8,3	14,0	14,7	7,0 < 10,5
Educatie & vrije tijd	0,0	9,6	16,1	14,6	15,6	10,5 < 14,0
Huis & tuin	0,0	15,0	17,2	21,0	21,6	≥ 14,0
Kleding & sport	0,0	2,8	12,4	10,9	11,6	
Persoonlijke verzorging	0,0	6,8	10,7	13,0	14,2	
Woninginrichting	0,0	7,1	10,4	12,1	13,4	
Warenhuizen	0,0	-4,0	1,6	-0,4	-2,9	
Ambulante handel	0,0	11,3	13,7	19,5	19,4	
Webwinkels	0,0	0,3	3,6	6,1	7,8	
Overige detailhandel	0,0	5,7	9,7	12,3	13,2	

Tabel 6. Procentuele ontwikkeling bruto jaarinkomen t.o.v. 2019